

ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization
המחלקה לפעילות בתפוצות
Department for Diaspora Activities

בית העם שיג ושיח ציוני

יחסינו לאן חשבון נפש

מוסף בית העם לחודש אלול

כבר אלפי שנים חיים יהודים בכל רחבי העולם. מראשית ימינו כעם, תולדותנו רצופים מסעות של נדודים בלתי פוסקים. אל ארץ ישראל וממנה, ובעולם כולו. הקשרים בין הקהילות היהודיות באשר הן ידעו לאורך הדורות אין ספור גלגולים ותהפוכות.

מאז ראשית ימי הפזורה, דרך הרעיון הציוני שהתגבש בשלהי המאה ה-19 וכלה בימינו אלה, אנו מנהלים בינינו שיח אוהב, כואב, מאתגר ומורכב. שיח מתמיד ומפותל שנדמה שאין דומה לו בקרב עמים אחרים.

לפני שבועות אחדים בלבד פרסם אורי משגב בעתון "הארץ" מאמר תחת הכותרת הפרובוקטיבית: "אין לי כסף ליהדות התפוצות". משגב אומר שם בקול רם, ברור ובמידה מסויימת אפילו בוטה, אמירות שאינן תמיד נוחות לעיכול. דווקא בשל כך בימים אלה, ימי אלול ולאחריהם הימים הנוראים, פרק בלוח השנה העברי שכולנו נדרשים בו לחשבון נפש אישי, חברתי ולאומי, אנו מחוייבים לצלול לתוכן ללא

חשש, ולהתמודד איתן.

זהו זמן נכון להתבונן לעומק ולנסות לחדד לעצמנו מה עתידו של הקשר בין ישראל ליהודי התפוצות. באילו שבילים נצעד ביחד, ובאילו לא? האם גורלנו ההיסטורי המשותף – הכרח שיויבל לעתיד של התחייבות וערבות הדדית? באיזה אופן נקיים דיאלוג? למי הסמכות לקבוע? מהו תפקידנו כמי שמשמיתם מתמקדת ביחסים שבין ישראל לתפוצות? זאת ועוד.

אני מזמינה אתכם לעסוק בסוגיות העולות במוסף בית העם לחודש אלול, "יחסינו לאן – חשבון נפש", שפיתחה המחלקה לפעילות בתפוצות. סוגיות שהינן בעלות משמעות לחיים של כל אחד ואחת מאיתנו.

נוסטי יהושע ברוורמן – ראשת המח' לפעילות בתפוצות

"אין לי כסף ליהדות התפוצות" אורי משגב, עתון "הארץ" 19.8.2016

"... כסף ל"חיזוק ערכי היהדות ו"פעילות למען ישראל" באמריקה דווקא יש. הרבה כסף. מתקציב מדינת ישראל. היה אפשר להפנות את הכסף הרב הזה למטרות אחרות בתוך תחומי מדינת ישראל. ... בפשטות: כאזרחי ישראל אני לא מעוניין ששקל אחד מכספי המסים שלי יוזרם ליהדות התפוצות. לא בתפוצות בכלל ובטח לא באמריקה העשירה. ... אני לא חש אחריות עליהם. לא לגורלם, לא לאופי זיקתם ליהדות ולא לעוצמת הקשר שלהם עם מדינת ישראל. זה עניינם הפרטי.

... ציונות היא רק אופציה אחת לקיום יהודי. אפשר להיות יהודי גם מחוץ לישראל אבל אי אפשר להיות ציוני באמריקה, זה מגוון. אם אתה מאמין בציונות, אתה לא חי באמריקה. אתה חי בישראל ומתמודד בה יום עם קשיי המציאות ונאבק על דמותה על-פי השקפתך האזרחית והפוליטית.

... באותה מידה, מדינת ישראל צריכה להרפות מהקושאן על היהדות. איש לא העניק לה אותו. היא נוסדה ומתקיימת כמדינת הלאום של העם היהודי, ולא כסמכות נג עולמית ליהודים ויהדות.

המושג זכות מולדת – Birthright – שגוי משום שאין ליהודי צפון אמריקה שום זכות, ודאי לא מולדת, ובאותה מידה אין למדינת ישראל זכויות יתר מחוץ לגבולותיה – לא על "ערכי היהדות" ולא על "הקשר לישראל". לשפוך על יהודי אמריקה כסף ישראלי, זה כבר האבסורד בהתגלמותו.

מקבץ תגובות למאמרו של משגב

- "לפעולות ולאמירות של מדינת ישראל כלפי העולם יש השפעה על חיי בלוס-אנג'לס ועל כל יהודי החי בתפוצות" (ג'ון רוסוף)
- "לכל אדם יש זכות להביע את דעתו. אך אין חובה להתייחס לכל אמירה ובכך להעניק לה לגיטימיות" (הרב בנט מילר)
- "עלינו לזכור כי בטרם הוקמה מדינת ישראל, ציונים- הוגדרו לא אלו שחיו בה, אלא דווקא יהודי התפוצות שפעלו למימוש החזון הציוני ולהקמתה של המדינה. זכות מולדת, (Birthright) איננה קשורה למקום הולדתך או למקום מגוריך, אלא נובעת מהקשר העמוק והבלתי מסוייג שיש ליהודי עם ציון באמצעות ביקורים, תרומה, אכפתיות ואף עליה". (ראובן מרקו)
- "אין לאף אדם בעולם את הזכות להגדיר אם אני ציוני או לא ציוני, או מה משמעותה של הציונות עבורי". (הרב סטנלי דיווידס)
- ציונות בשבילי היא מימוש הערכים המופיעים במגילת העצמאות, החותרים לשלום במדינת ישראל, ומאפשרים לעם היהודי להיות גאה בזכות הלאומית שלו." (עו"ד ירון שביט)
- "בעקבות הקמת מדינת ישראל, הציונות זקוקה להגדרות מחודשות" (הרב ורנון קורץ)

• אומר הרב ורנון קורץ, יו"ר הפדרציה הציונית בניו יורק, "הציונות זקוקה להגדרות מחודשות". מדוע אנו כה עסוקים במושג הזה? מה זה אומר עלינו ועל הוויית קיומנו?
• מהי ההגדרה שלך לציונות?
• עם דבריו של מי מבין הכותבים אתה יכולה להזדהות? מדוע?

אמירותיו של משגב מעוררות לא מעט שאלות

- "כאזרח ישראלי אני לא מעוניין ששקל אחד מכספי המסים שלי יוזרם ליהדות התפוצות" - האם הביטוי "עניי עירך קודמים" אינו רלוונטי במקרה זה?
- "אפשר להיות יהודי גם מחוץ לישראל אבל אי אפשר להיות ציוני באמריקה" - האמנם? מה דעתך?
- "אם אתה מאמין בציונות, אתה חי בישראל ומתמודד בה יום עם קשיי המציאות ונאבק על דמותה" - ומה עם יהודי החי בישראל חיים שאין בהם כל תרומה למדינה, נהפוך הוא- שבהתנהלותו פוגע בה ובאזרחיה? האם הוא ציוני?
- "מדינת ישראל צריכה להרפות מהקושאן (בעלות) על היהדות" - האם לתפיסתך יש אמת בדברים, כי "מדינת ישראל הפכה עצמה לסמכות נגד היהודים וליהדות"?
- אם אכן כן, האם יש לה את הזכות המוסרית/ סטטוטורית לעשות כן? מה מעוררת בך התנהלות זו של המדינה? מי ראוי שיהיה "סמכות הנגד ליהודים וליהדות"? אם בכלל..
- "אני לא חש אחראיות עליהם. לא לגורלם..". האם מתפקידה של מדינת ישראל להיות אחראית על יהודי התפוצות? ולהפך, האם על יהודי התפוצות לעשות למען יהודי ארץ ישראל? האם "ערבות הדדית" הוא ערך רלוונטי למאה ה-21? מה משמעותו המעשית בכלל? ועבורך באופן אישי?
- "לשפוך על יהודי אמריקה כסף ישראלי, זה כבר האבסורד בהתגלמותו" - האמנם? ועל יהודים ממדינות אחרות- קהילות קטנות יותר או פחות מבוססות כלכלית- זה בסדר? נכון?/ראוי?